

آزمون تشریحی هماهنگ دی ماه

(دوره دوم متوسطه)

نام و نام خانوادگی:

مدت آزمون: ۸۰ دقیقه

کلاس:

مدرسه:

تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۰/۸

پایه: دهم (رشته ریاضی و تجربی)

نام درس: فارسی

صفحه ۱ از ۴

بارم	سؤال	ردیف
۷		الف
۰/۲۵	با توجه به بیت «خواست کزان ورطه، قدم در کشد / خویشان از حادثه برتر کشد» معنی واژه «ورطه» در کدام گزینه به درستی نیامده است؟ الف) گرفتاری ب) مهلکه ج) مرداب د) گودال	۱
۰/۵	معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) برق خاموش شد و روی میز <u>خطابه</u> شمعی نهادند. ب) ای <u>مفتخر</u> به طالع مسعود خویشان تأثیر اختران شما نیز بگذرد	۲
۰/۵	کدام واژه‌ها در دو متن زیر، معنای مشترکی را به ذهن می‌رسانند؟ الف) شوریده‌ای که در آن سفر همراه ما بود، نعره‌ای برآورد و راه بیان گرفت. ب) وقتی دل سودایی می‌رفت به بستان‌ها بی‌خویشتم کردی بوی گل و ریحان‌ها	۳
۰/۲۵	کدام یک از واژه‌های زیر، اهمیت املائی کمتری دارند؟ الف) صبا ب) حازم ج) غارب د) دینار	۴
۰/۷۵	واژه درست را از بین واژه‌های داخل کمانک انتخاب کنید و بنویسید. الف) عاقل در دفع مکاید دشمن، تأخیر (صواب / ثواب) نبیند. ب) حالا پشت پنجره ایستاده بود و با غصّه به (حیاط / حیات) نگاه می‌کرد. ج) زین نَمَط آن مست شده از غرور رفت و ز (مبدع / مبدأ) چو کمی گشت دور	۵
۰/۵	در گروه کلمات زیر، دو واژه نادرست املائی بیابید و شکل درست آنها را بنویسید. «غلغله زن - بی تلاطم و آرام - بهران بلوغ - وقب و آخره - خورده گچ - محنت و اندوه - حوض و استخر»	۶
۰/۵	در هر یک از عبارتهای زیر، یک نادرستی املائی وجود دارد، آن را بیابید و شکل درست کلمه را بنویسید. الف) دلش از غم و درماندگی فشرده شد. هیچ کس نبود به کمکش بیاید؛ هیچ کس. ب) پیرمرد در این سفرها به جست‌وجوی تسلی می‌رفت؛ برای غم قربتی که در شهر به آن دچار می‌شد.	۷
۰/۲۵	در کدام یک از جمله‌های زیر، حذف به قرینه معنایی است؟ الف) نومیدی را در امید، بسته دان و امید را در نومیدی. ب) نیکوخوا، بهتر هزار بار از نیکورو.	۸
۰/۲۵	نقش دستوری ضمیر پیوسته در کدام گزینه متفاوت است؟ الف) احوال مرا نزد وزیر باز گفت. چون وزیر بشنید... ب) از پوش تا کناره جاده، روی قاطر آورده بودندش. ج) هی می‌پرسید: «فلانی! یعنی نیمام از دست رفت؟» د) آدم در نقشه‌اش نبود و بهتر که نبود.	۹
۰/۵	کاربرد معنایی پسوند «-ک» را در واژه‌های مشخص شده زیر بنویسید. «خورجینکی بود که کتاب در آن می‌نهادم، بفروختم و از بهای آن درمکی چند، سیاه، در کاغذی کردم.»	۱۰

مرکز تحقیقات آموزش مدارس برتر

تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۰/۸

صفحه ۲ از ۴

باسمه تعالی

آزمون تشریحی هماهنگ دی ماه

(دوره دوم متوسطه)

مدت آزمون: ۸۰ دقیقه

پایه: دهم (رشته ریاضی و تجربی)

نام و نام خانوادگی:

مدرسه:

نام درس: فارسی

ردیف	سؤال	بارم
۱۱	تفاوت معنایی فعل «کشت» را در مصراع‌های زیر بررسی کنید. الف) طوفان نوح هم نتوانست شعله کشت. ب) گفتم که نوش لعلت، ما را به آرزو کشت.	۰/۵
۱۲	پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) در مصراع «که نگین پادشاهی دهد از کرم، گدا را» نوع «را» (حرف اضافه / نشانه مفعول) است. ب) در جمله «یعقوب خود او را به صبر آموزگار بود» واژه «او» در نقش (مفعول / مضاف‌الیه) به کار رفته است.	۰/۵
۱۳	با توجه به بیت «دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد» یک گروه اسمی مطابق با الگوی «صفت + هسته + مضاف‌الیه» بنویسید.	۰/۲۵
۱۴	با توجه به متن زیر، درستی یا نادرستی عبارت‌ها را مشخص کنید. «آن روزی که مادرش سبزی خشک کردنی خریده بود، مادر بهمن و بقیه بچه‌ها آمدند و با بگو و بخند، همه را تا عصر پاک کردند.» الف) نوع «و» مشخص شده، میان‌وند است. ب) زمان همه فعل‌ها، ماضی ساده است.	۰/۵
۱۵	با توجه به عبارات زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. سیروس که بعد از پدر، خود را مرد خانه حساب می‌کرد، صدایش را صاف کرد و گفت: «بله دیگر، تو این دور و زمانه به کسی نمی‌شود اطمینان کرد، عجب روزگاری است.» الف) کدام واژه دو تلفظی است؟ ب) نقش واژه مشخص شده با کدام واژه در جمله اول یکسان است؟	۰/۵
۱۶	بیت زیر را براساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی، مرتب کنید. «قطره باران که در افتد به خاک زو بدمد بس گهر تابناک»	۰/۵
ب	قلمرو ادبی	۵
۱۷	درس «جمال و کمال» از کتاب «تفسیر سوره یوسف» اثر ..... انتخاب شده است.	۰/۲۵
۱۸	نام پدیدآورندگان کدام آثار در مقابل آن درست ذکر نشده است؟ «الهی‌نامه: عطار نیشابوری / دیوار: محمدعلی جمال‌زاده / قابوسنامه: عنصرالمعالی / گوشواره عرش: موسوی گرمارودی / ارزیابی شتابزده: جلال آل احمد / اسرارالتوحید: محمدبن منور / سیاست‌نامه: خواجه نصیرالدین توسی»	۰/۵
۱۹	ادبیات عرفانی در حوزه کدام نوع ادبی قرار می‌گیرد؟	۰/۲۵
۲۰	در جمله‌های زیر کدام کلمات آرایه سجع را پدید آورده‌اند؟ «در مقابله زشتی، آشتی کرد و در مقابله لثیمی، کریمی کرد.»	۰/۵
۲۱	در بیت زیر کدام دلیل شاعرانه باعث «حسن تعلیل» شده است؟ «چو سرو از راستی بر زد علم را ندید اندر جهان تاراج غم را»	۰/۵

مرکز تحقیق و آموزش مدارس بهتر

تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۰/۸

صفحه ۳ از ۴

باسمه تعالی

آزمون تشریحی هماهنگ دی ماه

(دوره دوم متوسطه)

مدت آزمون: ۸۰ دقیقه

پایه: دهم (رشته ریاضی و تجربی)

نام و نام خانوادگی:

مدرسه:

نام درس: فارسی

کلاس:

بارم	سؤال	ردیف
۱	<p>آرایه مناسب هر بیت را از ستون چپ انتخاب کنید. (یک مورد در سمت چپ اضافه است).</p> <p>سمت راست</p> <p>الف) در مملکت چو غرّش شیران گذشت و رفت ب) چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت؟ ج) تا خار غم عشقت آویخته در دامن د) لیک چنان خیره و خاموش ماند</p> <p>سمت چپ</p> <p>۱- حس آمیزی ۲- تشبیه ۳- استعاره ۴- جناس ۵- ایهام</p>	۲۲
۰/۵	<p>مفهوم هر یک از کنایه‌های مشخص شده را بنویسید.</p> <p>الف) زنگ نقاشی، دلخواه و روان بود. <u>خشکی</u> نداشت، به جد گرفته نمی‌شد. ب) این مرد پارسی هم <u>دست‌تنگ</u> بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند.</p>	۲۳
۰/۵	<p>آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.</p> <p>الف) در فکر آن گودالم / که خون تو را مکیده است / هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم. (ایهام / پارادوکس) ب) ما را سرِ باغ و بوستان نیست / هر جا که تویی، تفرج آنجاست (مجاز / نماد)</p>	۲۴
۰/۲۵	<p>کدام گزینه کامل‌کننده مصراع زیر است؟</p> <p>«گر در طلبت، رنجی ما را برسد شاید الف) با یاد تو افتادم، از یاد برفت آنها ب) چون عشق حرم باشد، سهل است بیابان‌ها</p>	۲۵
۰/۲۵	<p>کلمات درهم ریخته مصراع زیر را مرتب کنید.</p> <p>«گل، جامه، گه، زدی، بلبل، گه، دریدی، نعره»</p>	۲۶
۰/۵	<p>مصراع دوم بیت زیر را کامل کنید.</p> <p>«چو به دوست عهد بندد ز میان پاکبازان .....»</p>	۲۷
۸	<p>قلمرو فکری</p>	ج
۰/۵	<p>مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید.</p> <p>الف) چون داد عادلان به جهان در، بقا نکرد ب) ما بارگه دادیم، این رفت ستم بر ما بیداد ظالمان شما نیز بگذرد بر قصر ستمکاران گویی چه رسد خذلان!</p>	۲۸
۰/۵	<p>در بیت «در بن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی، همسری» الف) منظور از «پرده نیلوفری» چیست؟ ب) مفهوم مصراع دوم بیانگر کدام ویژگی چشمه است؟</p>	۲۹
۰/۵	<p>سروده زیر در وصف کیست؟ چگونه مرگی، غبطه بزرگ زندگانی دانسته شده است؟</p> <p>«آه ای مرگ تو معیار! مرگت چنان زندگی را به سخره گرفت / و آن را بی قدر کرد / که مردنی چنان / غبطه بزرگ زندگانی شد.»</p>	۳۰

آزمون تشریحی هماهنگ دی ماه

(دوره دوم متوسطه)

نام و نام خانوادگی:

مدت آزمون: ۸۰ دقیقه

کلاس:

مدرسه:

تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۰/۸

پایه: دهم (رشته ریاضی و تجربی)

نام درس: فارسی

صفحه ۴ از ۴

بارم	سؤال	ردیف
۱	<p>مفهوم مناسب هر گزینه را از ستون سمت چپ انتخاب کنید. (یک مورد در سمت چپ اضافه است).</p> <p>سمت راست</p> <p>الف) بلندی از آن یافت کاو پست شد / در نیستی کوفت تا هست شد ب) بر کن ز بن، این بنا که باید / از ریشه، بنای ظلم بر کند ج) فروغ رویت اندازی سوی خاک / عجایب نقش‌ها سازی سوی خاک د) شهر را از عدل دیوار کن و راه‌ها از ظلم و خوف پاک کن</p> <p>سمت چپ</p> <p>۱- تأکید بر ظلم‌ستیزی ۲- سفارش به گسترش عدالت ۳- رسیدن به جاودانگی پس از مرگ ۴- ارزشمندی به واسطه تواضع ۵- تجلی زیبایی‌های خدا در جهان</p>	۳۱
۰/۷۵	<p>با توجه به متن زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.</p> <p>«و اندر همه کاری داد از خویشتن بده، که هر که داد از خویشتن بدهد، از داور مستغنی باشد و اثر غم و شادی پیش مردمان بر خود پیدا مکن و به هر نیک و بد، زود شادان و زود اندوهگین مشو که این، فعل کودکان باشد.»</p> <p>الف) مفهوم حدیث «حاسبوا قبل ان تُحاسبوا» از کدام عبارت متن قابل فهم است؟ ب) نویسنده در جمله «اثر غم و شادی پیش مردمان، بر خود پیدا مکن» به کدام ویژگی اخلاقی تأکید می‌کند؟ ج) نویسنده انجام چه کاری را کودکانه می‌داند؟</p>	۳۲
۰/۷۵	<p>متن زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.</p> <p>«برادران یوسف، چون او را زیادت نعمت دیدند و یعقوب را بدو میل و عنایت دیدند، آهنگ کید و مکر و عداوت کردند تا مگر او را هلاک کنند. تدبیر برادران برخلاف تقدیر رحمان آمد. ملک تعالی او را دولت بر دولت زیادت کرد تا عالمیان بدانند که هرگز کید کایدان با خواست خداوند غیب‌دان برابر نیاید!»</p> <p>الف) چه چیزی در تقابل با مشیت و خواست خدا قرار گرفته است؟ ب) دلیل دشمنی برادران یوسف چه بود؟</p>	۳۳
۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۷۵ ۰/۷۵	<p>معنی و مفهوم اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.</p> <p>الف) باغ ز من صاحب پیرایه شد. ب) خون تو، امضای راستی است. ج) بزرگان به هر حق و باطلی از جای نشوند. د) خلف صدق نیاکان هنرور خود بود. ه) سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد و) چون بر رقعۀ من اطلاع یابد، قیاس کند که مرا اهلیت چیست. ز) ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع این گرگی شبان شما نیز بگذرد ح) از روی نیکوش، حبس و چاه آمد و از خوی نیکوش، تخت و گاه آمد.</p>	۳۴
۲۰	جمع بارم	